

Vergaderjaar 2021–2022

35 352

Wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs

I

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 september 2021

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft tussen 9 en 14 april 2021 op verzoek van de Gomarus Scholengemeenschap (hierna: Gomarus) onderzoek gedaan naar het bestuurlijk handelen op Gomarus, op de vestigingen te Gorinchem en Zaltbommel. Aanleiding voor het onderzoek waren de gebeurtenissen zoals beschreven in het NRC-artikel: «*School duwt kinderen ongevraagd uit de kast.*». ¹ Zoals reeds toegezegd bij de plenaire behandeling van het wetsvoorstel ter verduidelijking van de burgerschapsopdracht, ontvangt u bij dezen het rapport, de beleidsreactie en informeer ik u over het vervolgtraject.

Alvorens ik inga op de conclusies van het rapport wil ik benadrukken dat ik veel bewondering heb voor de voormalig leerlingen die het betreft. Ik ben met een aantal van hen in gesprek, en ben geraakt door hun ervaringen. Het vergt moed om in de openbaarheid te treden met een persoonlijk verhaal over dergelijke traumatische ervaringen. Zij hebben hiermee laten zien hoe lastig het is om als lhbtï-leerling op te groeien in een omgeving waar jouw genderidentiteit en seksuele oriëntatie niet altijd geaccepteerd worden. Hun openheid en vasthoudendheid hebben er ook toe geleid dat er gedegen onderzoek is gedaan en dat er maatregelen worden genomen. Dat kan niet goedmaken wat hen is overkomen, maar het helpt wel om te voorkomen dat andere leerlingen in de toekomst iets vergelijkbaars mee moeten maken.

Bevindingen, herstelopdrachten en aangifte

De inspectie heeft onderzoek gedaan op basis van artikel 15 van de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT). Centraal element in het onderzoek is de (sociale) veiligheidssituatie en gelijkwaardigheid van de leerlingen op

¹ NRC, d.d. 26 maart 2021, <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/03/26/school-duwt-kinderen-ongevraagd-uit-de-kast-a4037387>

Gomarus, in het bijzonder die van leerlingen die vragen hebben over hun seksuele oriëntatie en identiteit. De inspectie constateert serieuze tekortkomingen op dit gebied. De scholengemeenschap heeft onvoldoende oog voor de veiligheid en gelijkwaardigheid van leerlingen die in denken of doen afwijken van wat algemeen gangbaar is op Gomarus, voornamelijk daar waar het lhbti-leerlingen betreft. Er zijn onvoldoende lessen getrokken uit hetgeen zich in 2016 heeft voorgedaan.

De inspectie heeft op meerdere punten strijdigheid met wettelijke vereisten geconstateerd en het bestuur herstelopdrachten gegeven voor:

- Het zorgdragen voor de psychische, fysieke en sociale veiligheid van alle leerlingen, daar beleid op voeren en de veiligheid monitoren (art. 3b WVO).
- Het opstellen en uitvoeren van beleid voor de manier waarop het personeel bijdraagt aan de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijskundig beleid (waaronder het veiligheidsbeleid) en beleid over wat er pedagogisch-didactisch van het personeel wordt verwacht (art. 24 WVO, tweede en derde lid).
- Het ervoor zorgen en waarborgen dat alle leerlingen in de praktijk een aanbod krijgen om voor alle kerndoelen de benodigde kennis, vaardigheden en houding te verwerven (art 11c WVO).

Naast de geconstateerde strijdigheid met onderwijswetgeving heeft de inspectie op basis van haar bevindingen een vermoeden van een strafbaar feit. Leerlingen worden volgens haar ongelijk en nadelig behandeld op basis van hun seksuele oriëntatie. Daarom heeft de Inspecteur Generaal namens de inspectie op 8 september 2021 aangifte gedaan. Het Openbaar Ministerie heeft de aangifte momenteel in behandeling.

Onrechtmatige besteding van middelen

Tevens heeft de inspectie geconcludeerd dat er bekostiging onrechtmatig is besteed bij de afwikkeling van een aansprakelijkheidsstelling in het kader van de gebeurtenissen in 2016, zoals beschreven in het NRC-artikel. In 2019 heeft de school een vaststellingsovereenkomst gesloten met een voormalig leerling. Het betrof een vergoeding van juridische kosten en een tegemoetkoming. Hoewel het schoolbestuur bij de bestedingen van de rijksbijdrage een grote mate van autonomie geniet, voldoet deze uitgave volgens de inspectie niet aan de hiervoor geldende wettelijke eisen. Er is geen relatie tot een bekostigde activiteit die verband houdt met de school, of het onderwijs dat op de school wordt gegeven.

Vervolg

Ik vind de bevindingen van de inspectie ernstig en zorgwekkend. Het kan niet zo zijn dat er leerlingen zijn waarvoor de situatie op school ongelijkwaardig en onveilig is. Er zal op meerdere punten een forse inspanning van het bestuur en de leraren moeten volgen. Het is nu zaak om hier met alle betrokkenen zo snel mogelijk aan te werken.

De inspectie heeft een aantal herstelopdrachten geformuleerd en het bestuur van Gomarus zal met een herstelplan moeten komen en deze op korte termijn uitvoeren. Herstelonderzoek in januari 2022 moet uitwijzen of aan de herstelopdrachten is voldaan. Het bestuur heeft erkend dat er fouten zijn gemaakt en aangegeven aan de slag te gaan met de herstelopdrachten. De eerste veranderingen zijn al ingezet. Zo is de gewraakte passage in de leermiddelen over homoseksualiteit verwijderd, zijn er intensieve gesprekken gevoerd met leerlingen, personeel en ouders over de veiligheidssituatie op school en wordt er gewerkt aan een nieuwe beleidsnotitie. Als desondanks bij het herstelonderzoek geconstateerd

wordt dat de aanpassingen onvoldoende zijn, zal de volgende stap worden genomen conform het reguliere handhavinginstrumentarium van de inspectie. Over de geconstateerde onrechtmatigheid zal de inspectie met de school in gesprek gaan. Eventuele vervolgacties vanuit de inspectie zullen worden afgestemd op de uitkomst van dit gesprek.

Elke leerling moet zich veilig, gelijkwaardig en vertrouwd voelen op school. Ik blijf mij hier actief voor inspannen. Daar waar dit niet het geval is moeten leerlingen de juiste ondersteuning krijgen en in vertrouwen hun verhaal kunnen doen. Indien scholen de gelijkwaardigheid, vrijheid en (sociale) veiligheid van leerlingen onvoldoende respecteren, zal worden ingegrepen. Ik blijf uw Kamer op de hoogte houden van mijn inspanningen en zal u tevens blijven informeren over de ontwikkelingen op Gomarus.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob